

KÚRIA

Bfv.II.1229/2014/7.szám

A Kúria Budapesten, a 2015. január 15. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A lopás büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben a VI. rendű terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Makói Városi Bíróság 4.B.510/2011/78. számú ítéletét, valamint a Szegedi Törvényszék 4.Bf.117/2013/33. számú ítéletét a VI. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Makói Városi Bíróság a 2012. október 9. napján meghozott és kihirdetett 4.B.510/2011/78. számú ítéletével a VI. rendű terheltet bűnösnek mondta ki orgazdaság büntetében [1978. évi IV. törvény - továbbiakban: korábbi Btk. 326.§ (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont].

Ezért őt 1 év és 6 hónap börtönbüntetésre, valamint 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. Elrendelte a Makói Városi Bíróság 2.B.481/2010/63. számú ítéletével kiszabott 6 hónap börtönbüntetés végrehajtását.

Az ítélet ellen a VI. rendű terhelt és védője elsődlegesen a tényállás téves megállapítása miatt felmentésért, másodlagosan enyhítésért jelentett be fellebbezést.

A másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék a 2013. július 10. napján tartott fellebbezési tárgyaláson meghozott 4.Bf.117/2013/33. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a VI. rendű terhelt

tekintetében annyiban változtatta meg, hogy a börtönbüntetésének tartamát 10 hónapra enyhítette.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének VI. rendű terhelte vonatkozó részét helybenhagyta.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a VI. rendű terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt - jogszabályhely megjelölése nélkül, tartalma alapján azonban - a Be. 416. §-ának (1) bekezdés b) pontjára hivatkozással.

Felülvizsgálati indítványa indokolása szerint miután a másodfokú határozat meghozatalakor - 2013. július 10. napján - már hatályban volt az új Büntető Törvénykönyvről rendelkező 2012. évi C. törvény, ezért ezt kellett volna vele szemben alkalmazni, mivel az kedvezőbb rendelkezést tartalmaz a feltételes szabadságra bocsátást illetően.

A Legfőbb Ügyészség BF. 1602/2014. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaposnak tartotta. Ennek indokaként a következőket fejtette ki.

A másodfokú bíróság nem foglalt állást abban a kérdésben, hogy a VI. rendű terhelt tekintetében az elkövetéskor hatályban volt, vagy az elbíráláskor hatályos Büntető Törvénykönyv rendelkezései kedvezőbbek a terhelt vonatkozásában. Az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény és az elbíráláskor hatályos 2012. évi C. törvény összevetése alapján megállapítható, hogy a VI. rendű terhelt által megvalósított orgazdaság büntettét mindkét törvény három évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni.

Az elkövetéskor hatályos törvény 47.§-a (2) bekezdésének II. fordulata szerint feltételes szabadságra bocsátásnak akkor van helye, ha az elítélt a börtönben végrehajtandó büntetésének legalább a 3/4 részét kitöltötte, míg az elbíráláskor hatályos törvény 38.§-a (2) bekezdésének a) pontja szerint a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a visszaesőnek nem minősülő VI. rendű terhelt tekintetében a büntetés 2/3 részének, de legkevesebb 3 hónapnak a kitöltését követő nap.

Ezért a VI. rendű terhelte nézve az elbíráláskor hatályos törvény kedvezőbb rendelkezéseket tartalmaz, ugyanis a határozott tartamú szabadságvesztés esetében a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi, a törvény erejénél fogva kötelező időpontjára vonatkozó rendelkezés a 2012. évi C. törvény (Btk.) 2.§-a (1) és (2) bekezdése szerinti elbírálás fogalmába tartozik, megváltozása tehát alapot ad enyhébb elbírálás címén a módosított törvény alkalmazására.

Az elbírálás a bűnösség kérdésében történő döntést, a bűncselekmény minősítését és a joghátrány meghatározását, azaz a büntetés kiszabását vagy intézkedés alkalmazását öleli fel.

A Btk. 38.§-a (1) bekezdésében meghatározott kötelező rendelkezés szerint a bíróságoknak ítéletükben a bünteteskiszabás részeként kell rendelkezniük a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi

időpontjáról.

Így az új törvény alapján a szabadságvesztés kiszabása annak mértéke, a végrehajtási fokozata és - utalt a Kúria kollégiumi véleményére - a kedvezmény legkorábbi időpontja meghatározásából tevődik össze. Ezen elemek bármelyikének hiányában a kiszabott büntetés nem törvényes.

Álláspontja szerint ezért a másodfokú bíróság a Btk. 2.§-ának (2) bekezdésében foglaltakat figyelmen kívül hagyva a VI. rendű terhelt cselekményét nem az elbíráláskor hatályos törvény szerint minősítette, amelynek következtében a terhelttel szemben törvénysértő büntetést szabott ki, mert tévesen rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról.

Hivatkozott a büntetések és intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. tvr. 126.§-ának (2/c.) bekezdésére, mely szerint az az elítélt, akit a régi Btk. szerint ítélték szabadságvesztésre, a régi Btk. szerint bocsátható feltételes szabadságra. Erre figyelemmel nincs lehetőség a Be. 557.§-ának (1) bekezdése alapján különleges eljárás keretében a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezésekről utólagosan a törvénynek megfelelően rendelkezni, hiszen a cselekmény elkövetésekor hatályos törvény szerint kiszabott börtönbüntetés mellett nincs lehetőség a cselekmény elbírálásakor hatályos törvény szerint a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról rendelkezni.

Ezért azt indítványozta, hogy a Kúria - tanácsulésen - a másodfokú bíróság jogerős ítéletét annyiban változtassa meg, hogy a VI. rendű terhelt terhére rótt bűncselekmény jogszabályi hivatkozását a Btk. 379.§-a (1) bekezdése c) pontjában, és (3) bekezdésének a) pontjában jelölje meg, a szabadságvesztést a Btk. 35.§-ának (1) bekezdése alapján börtönben rendelje végrehajtani és a Btk. 38.§-a (2) bekezdésének a) pontja alapján állapítsa meg, hogy a terhelt a börtönbüntetés 2/3 részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható.

A VI. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa nem alapos.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 424. § (1) bekezdés első fordulata szerint tanácsulésen bírálta el.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, ebből következően kizárólag a Be. 416.§-ának (1) bekezdésében meghatározott okból van helye. Az (1) bekezdés a) és b) pontja az anyagi jogszabálysértésekre alapított felülvizsgálati okokat határozza meg, míg az (1) bekezdés c) pontja az abszolút eljárási szabálysértések esetén biztosítja a felülvizsgálat lehetőségét.

A Kúria a megtámadott határozatokat a felülvizsgálati indítvány tartalmára figyelemmel a Be. 416. §-ának (1) bekezdés b) pontja alapján bírálta felül; emellett tekintettel volt a Be. 423. § (5)

bekezdése alapján a 416. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező esetleges eljárási szabálysértésekre is. Ilyen eljárási szabálysértést azonban sem az elsőfokú bíróság, sem a Törvényszék eljárásában nem észlelt.

A hatályos Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 2. §-ának (1) bekezdése szerint a bűncselekményt - a (2)-(3) bekezdésben foglalt kivételekkel - az elkövetés idején hatályban lévő büntető törvény alapján kell elbírálni. A (2) bekezdés értelmében, ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új büntető törvényt kell alkalmazni.

Az elkövetéskor hatályban volt 1978. évi IV. törvény (korábbi Btk.) 2. §-a alapján a bűncselekményt az elkövetés idején hatályban lévő törvény szerint kell elbírálni. Ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új törvényt kell alkalmazni; egyébként az új büntető törvénynek nincs visszaható ereje.

Töretlen a bírói gyakorlat abban, hogy annak a kérdésnek az eldöntése során, hogy melyik törvény tesz lehetővé enyhébb elbírálást, össze kell vetni az elkövetéskor és az elbíráláskor hatályos büntető törvények általános és különös részeinek valamennyi rendelkezését.

A 4/2013. (X.14.) BK számú büntető kollégiumi vélemény szerint a határozott tartamú szabadságvesztés esetében a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi, törvény erejénél fogva kötelező időpontjára vonatkozó rendelkezés a hatályos Btk. 2. § (1)-(2) bekezdése szerinti elbírálás fogalmába tartozik, így megváltozása alapot ad - enyhébb elbírálás címén - a módosító (új) törvény alkalmazására.

Az utalt büntető kollégiumi vélemény azon alapul, hogy az elbírálás fogalmát - megfelelésben a büntető törvény időbeli hatályával kapcsolatos ítélkezési gyakorlattal - széles körűnek, a törvényi rendelkezések egészét felölelőnek tekinti. Az elbírálás magában foglalja a büntetés nemének és a büntetés mértékének a meghatározását - is. Ugyanakkor „a büntetés kiszabása alatt továbbra is a büntetés nemére és mértékére vonatkozó ítéleti rendelkezést kell érteni, a szabadságvesztés végrehajtási fokozatának és a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának meghatározása továbbra sem a büntetés kiszabásának része” (Kúria Bfv.I.534/2014/5.).

Tehát az elbírálás és - az annak részét képező - büntetés (kiszabása) nem azonos fogalmak.

A 4/2013. (X.14.) BK számú büntető kollégiumi véleményében a Kúria már eldöntötte, s így vitássá nem tehető, hogy a bíróságnak az ügydöntő határozata jogerőre emelkedése előtt, vagyis a rendes elbírálás keretében lehetősége van az elbíráláskor hatályban lévő új büntető törvény alkalmazására, amennyiben - egyéb hátrányosabb rendelkezések hiányában - a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezések enyhébb elbírálást eredményeznek.

A felülvizsgálat azonban rendkívüli jogorvoslat, a felülvizsgálati eljárásban a Be. 416. §-ának (1) bekezdés b) pontjában írt felülvizsgálati ok akkor valósul meg, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak; a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak; a büntetés végrehajtását a Btk. 86. § (1) bekezdésében foglalt kizáró ok ellenére függesztették fel [Be. 416. § (1) bekezdés b) pont].

Következetes a bírói gyakorlat abban, mely szerint a Btk. 2. §-ának alkalmazása kapcsán az adott időpontban hatályban lévő büntető anyagi jogi szabály csak egységesen alkalmazható (BH 2006.383.).

A jelen ügyben a VI. rendű terhelte a büntetést egyedül azon okból vonta kifogás alá, hogy az alapügyben nem alkalmazták az új büntető törvényt, holott az kedvezőbb feltételes szabadságra bocsáthatóságot enged.

Az eljáró bíróságok az elkövetéskor hatályos, a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény szerint minősítették a VI. rendű terhelte cselekményét.

Az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény (korábbi Btk.) szerint, csakúgy mint az elbíráláskor hatályban lévő 2012. évi C. törvény (Btk.) értelmében az orgazdaság büntettének a büntetési tétele három évig terjedő szabadságvesztés.

Megállapítható ugyanakkor, hogy az elbíráláskor hatályban lévő 2012. évi C. törvény 38.§-ának (2) bekezdése a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezéseket illetően kétségtől kedvezőbbek, mert a korábbi Btk. 47. §-a (2) bekezdésének II. tétele a börtönbüntetés legalább háromnegyed részének, míg a hatályos Btk. 38. §-a (2) bekezdésének a) pontja a végrehajtási fokozattól függetlenül a szabadságvesztés-büntetés legalább kétharmad részének kitöltése után engedi a feltételes szabadságra bocsáthatóságot.

Önmagában azonban a korábbi Btk.-nak a feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó hátrányosabb rendelkezései nem alapozzák meg a Btk. 2. §-ának (2) bekezdésének alkalmazását, ezért nem eredményezhetik az adott felülvizsgálati eljárásban a támadott jogerős határozat megváltoztatását.

A VI. rendű terhelttel szemben jogerősen kiszabott 10 hónap börtönbüntetés mind a nemében, mind a mértékében törvényes, törvénytelen büntetés kiszabására nem került sor. Amint a Kúria pedig már utalt rá, a feltételes szabadságra bocsátással kapcsolatos törvényi és ítéleti rendelkezések a Kúria Büntető Kollégiumának 4/2013. (X.14.) BK véleménye alapján sem tekinthetők a büntetés kiszabásának.

Mindezekre figyelemmel, miután a VI. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa és a Legfőbb Ügyészség írásbeli nyilatkozatában tett indítványa nem volt alapos, a Kúria a megtámadott határozatokat a VI. rendű terhelt tekintetében a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. §-ának (4) bekezdés b) pontja kizárja. Az ismételt indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria a Be. 421. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel az indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2015. január 15.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Krecsik Eldoróda s.k.
előadó bíró, Dr. Kiss Sándor s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő
Bné